რუსეთის სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტია

კავკასიის ოლქობრივი მუშა კავკასიისა. შეკრებილთ

ოთხშაბათი, 8 ნოემბერი 1917 წ

ალიერი

ფასი 15 კაპ.

გაზეთი დგება: ერთი თვით 3 მან. 35 კაპ., ცალკე ნომერი ყველგან 15 კ. საზღვარ-გარეთ ორჯერ მეტი. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი—50 კაპ. სამეცლოვანი განცხადება ჩვეულებრივი ზომის 3 მ. საჩქარო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს დილის 11 სა. საათისა. ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მოწერა ... — ... ფასით უნდა გამოგზავნან: Тифлисъ, почтов. ящ. 199. Редакція „Алиера" ... რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქციაში პირადათ მიღებამრიკეები შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის მისამართი: თბილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 191 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალდემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა. № 191

ამხანაგებო და მოქალაქენო! ამიერ კავკასიის ამომრჩევლენო!

ხმა მიეცით ზავისა, მიწისა და თავისუფლებისთვის! ხმა მიეცით ამიერ კავკასიის ერთა მორის სოლიდარობის და მშვიდობიანობის განმტკიცებისთვის!

ხმა მიეცით სოციალ-დემოკრატ მენშევიკების სიას № 1.

ამიერ კავკასიის გლეხებო! ამიერ კავკასიის მუშებო! ჯარის-კაცებო! ამიერ კავკასიის ერებო!

სოციალ-დემოკრატი—მენშევიკები პირველად გამოვიდენ ამიერ კავკასიაში მემამულეთა წინააღმდეგ საბრძოლველათ! მათ პირველმა გაიგეს თქვენი გაჭირვება! მათ შეუძლიათ ყველაზე უკეთ დაიცონ თქვენი ინტერესები და იბრძოლონ მიწებისთვის დამფუძნებელ კრებაში. ხმა მიეცით ს.-დემოკრატ მენშევიკების სიას № 1!

ყველამ, როგორც ერთმა კაცმა, ხმა მიეცით ჩვენ პარტიას, სოციალ-დემოკრატების პარტიის სიას № 1.

სოციალ-დემოკრატი მენშევიკები უპირველეს ყოვლისა მოსთხოვენ დამფუძნებელ კრებას მიიღოს ენერგიული ზომები დაუყონებლივ ჩამოგდებულ იქნას დემოკრატიული ზავი. ჩვენ პარტიას ნამდვილი პირდაპირი გზა აქვს ზავის ჩამოსაგდებათ. ხმა მიეცით სოციალ-დემოკრატ მენშევიკების სიას № 1.

სოციალ-დემოკრატი მენშევიკები ამიერ კავკასიის ერთა სოლიდარობის და მშვიდობიან ცხოვრების ქვაკუთხედია, ერთა თავისუფალ განვითარების ფხიზელი დარაჯია! ნაციონალურ დაჩაგვრის შეურიგებელი მტერია! ამიერ კავკასიის ერთა სოლიდარობისა, ერთა თავისუფალ განვითარებისა, ერთა უმცირესობის უფლებათა დაცვისათვის—ხმა მიეცით სოციალ-დემოკრატ—მენშევიკების სიას № 1.

ამხანაგებო და მოქალაქენო! ამიერ კავკასიის ამომრჩევლენო! ზავისა, მიწისა და თავისუფლებისათვის, ამიერ კავკასიის ერთა სოლიდარობის და თავისუფალ განვითარებისათვის

ხმა მიეცით სოციალ-დემოკრატ—მენშევიკების სიას № 1.

დამფუძნებელი კრების საჯავ. კანდიდატები

ამიერ კავკასიის საარჩევნო ოლქიდან

რუსეთის ს.-დემოკრატიულ მუშ. პარტიის (მენშევიკების)

სია № 1

1) ეფრემ დანია, ნიკოლოზის ძე, პირველი სახელმწიფო დუმის წევრი, კავკასიის მუშათა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის თავმჯდომარე.
2) ფარეთელი, ირაკლი გიორგის ძე, მეორე სახელმწიფო დუმის წევრი, მუშათა და ჯარის კაცთა დეპუტ. საბჭოთა ცენტრალურ კომიტეტის თავმჯდომარის ამხანაგი.
3) ჩხეიძე, ნიკოლოზ სიმონის ძე, მესამე და მეოთხე სახელმწიფო დუმის წევრი, მუშათა და ჯ.-კ. დეპ. საბჭოთა ცენტრალურ კომიტეტის თავმჯდომარე.
4) გეხეთაძოკარი, ვეგენი პეტრეს ძე, მესამე სახელმწიფო დუმის წევრი, კავკასიის მუშათა, ჯარისკაცთა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის თავმჯდომარე.
5) ზურაბოვი, არშაკ გერასიმეს ძე მეორე სახელმწიფო დუმის წევრი.
6) რაზიშვილი, ნოე ბესარიონის ძე, კავკასიის გლეხთა დეპ. საბჭ. ცენტრის თავმჯდომარე.
7) რაზიშვილი, ისიდორე ივანეს ძე, პირველ სახელმწიფო დუმის წევრი.
8) ჩხენკელი, აკაკი ივანეს ძე, მეოთხე სახელმწიფო დუმის წევრი. ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტის წევრი.
9) სკობელევი, მაქე ივანეს ძე, მეოთხე სახელმწიფო დუმის წევრი.
10) ჯიბლაძე, ვლადიმერ გიორგის ძე, მუშა, თფილისის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის წევრი.
11) ბიოლრბაძე, გრიგოლ კიმოთეს ძე, ქუთაისის გუბერნიის კომისარი.
12) სვირნოვი, მიხეილ ნიკოლოზის ძე, კავკასიის ჯარის საბჭოს თავმჯდომარისა და თფილისის ქალაქის თავის ამხანაგი.
13) ბეკზადიანი, ოსიფ არტემის ძე, კავკასიის ჯარის საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი.
14) ლომთათიძე, ალექსანდრე სპირიდონის ძე, მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრალურ კომიტეტის წევრი.
15) ტერ ბაზარიანი, გაბარ გრიგორის ძე, პოლიტექნიკურ ინსტიტუტის დელეგატი.
16) ბახანაძე, გერასიმე თომას ძე, მეორე სახელმწიფო დუმის წევრი, თფილისის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი.
17) არსენიძე, რაფაელ მიხეს ძე, გაზ. „ერთობის" რედაქტორი.
18) ბენენსონი, ერიკ ალოლფის ძე, მასწავლებელი, თფილისის ქალაქის საბჭოს პმოსანი.
19) როლაძე, არტურ სტანისლავის ძე, კავკასიის გუბერნიის იურისკონსულტი.
20) თევზაია, ბიქტორ ვასილის ძე, ჟურნალისტი.
21) მალხაზოვი, აბრამ იონას ძე, ბათუმის მუშ. და ჯარ. დეპუტ. საბჭოს თავმჯდომარე.
22) მოდზიევსკი, პეტრე ოსიპოვიჩის ძე, კავკასიის მუშ. დეპუტ. საბჭოთა ცენტრის წევრი.
23) ფარეზალაძე, კონსტანტინე იოგორის ძე. ექიმი, თფილისის ქალაქის საბჭოს ხმოსანი.
24) აიოლდი, გრიგოლ გუსტავის ძე, ჟურნალისტი.
25) ანჯაფარიძე, გიორგი ნესტორის ძე, ნაფიცი ვექილი, ბათუმის ქალაქის საბ. ხმოსანი.
26) კოტანეია—ეარდანია, ინა ივანეს ასული, თფილისის ქალაქის საბჭოს ხმოსანი.
27) პო

გულდამწუხრებულნი ტრიფონ, არონ და ილია მეგრელიშვილები, დაი ჩვენი ქენია, სიძე რაფდენ თევზაძე გაცნობებთ, რომ თბილისში გარდაიცვალა ჩვენგან დაუვიწყარი უნგარო საზოგადო მოღვაწე ბატონ

რაფიელ ალმასხანის ძე რამიშვილი,

რომლის გამოსვენება მოხდება 8 ნოემბერს 11 საათზედ სად. საჯიკეთოში. იქიდან ჩოხატაურში. 2—1

დავით ივანეს ძე დარჯანია ამით აუწყებს ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ ხუთშაბათს 9 ნოემბერს დილის 10 საათზე ზუგდიდის სამების ეკლესიაში გადახდილ იქნება ერთი წლის წირვა და პანაშვიდი დედის

ფეფუკი აგაპელია გუსარიას ასული დარჯანიასი.

გულათ დაიმოწმონ საფრანგეთის კონვენტი და რობესპიერი, რომლებმაც მათთვის არა სასურველ პრესას რკინის სალტეები მოუპირეს. მაგრამ მათ ასეთ პოლიტიკას არ გაიზიარებს არც ერთი სოციალ-დემოკრატიული პარტია და არც ერთი ქვეყნის სოციალ-დემოკრატი.

დღემდის ცნობილი მარქსისტები—სამგლდობრ კარლ კაუცკი გვასწავლიდა, რომ პროლეტარიატი ერთათ-ერთი კლასია, რომელიც ყოველგვარ დაჩაგვრისა და ძალმომრეობის წინააღმდეგი და ყველა მიმდინარეობის თავის უფლებას მოითხოვს. იგივე კაუცკი სასტიკი წინააღმდეგი იყო, როცა გერმანიის ბურჟუაზიული კლასები რეიხსტაგში მოითხოვდენ, რომ იგზიტენიანი მათი ადიტაციის წინააღმდეგ განსაკუთრებული კანონი გამოსულ ყო.

და გინა მარტო კაუცკი—მთელი სოციალ-დემოკრატიული პარტია და მისი მიმდევრები მუდამ და ყოველთვის პრესისა და აგიტაციის თავისუფლებას მოითხოვდენ და ყოველ დროს ეს წაეწყვეს თავიანთ დროშას, მაგრამ ბალშევიკები, ანარქისტები ახლა ბალშევიკის დაგდებენ, ისინი დიდი ხანია მარქსიზმს ჩამოშორდენ და ანარქისტული ბრძოლის მეთოდები შეიმუშავეს.

ალბამ თუ პრესას—ისინი ყოველგვარ ორგანიზაციებს და მიმდინარეობას თავიანთ და იარაღით ებრძვიან და ჯარის ერთი ნაწილის დახმარებით თავიანთი უტოპიურ შეხედულებას ყველას თავს ახვევენ. ამისათვის დასჭიოდათ მათ იარაღით ხელში პროლეტარიატის დიქტატურის გამოცხადება და ამავე გზით ცდილობენ ყველა ქალაქებში რევოლუციონურ ორგანის ხელში ჩაგდება. ლენინი და მისი მიმდევრები ამ შემთხვევაში წინ უსწრობენ არქიანარქიოტურ მიმართულებას და პოლიტიკურ ბრძოლაში არავითარ ხაუფლებას არ ერიდებიან. მაგ. მისმარკი ბეჭერთ იმეორებდა, რომ ხალხელმწიფოს ხიშტებზე გაჩენა არ შეიძლებოდა. მაგრამ ამის ვერ ხვდებიან ლენინისა და ტროიცკის ნიმდევრები და ყველგან იარაღით ხელში უფლების ჩაგდების ელტვიან.

ეს ასეც უნდა მოხდარიყო, ამ გზას უნდა დასდგომოდა ბლანკისტური ჯგუფი. ისინი დიდი ხანია რევოლურ სინამდვილეს მოშორდენ, ობიექტიურ პირობების მიხედვით საქმიანობას დაეთხოვენ და მთელი ცხოვრების გარდაქმნა თავიანთ ნებისამებრ მოიხდიმენ. მაგრამ ფართო მასა და მუშათა კლასის უმრავლესობა მათი ტაქტიკის წინააღმდეგია და რომ ეს წინააღმდეგობა თავიდან აიცილონ ხალხის შემეცნებას და ფართო მასის სურვილება ჯავშანი მუშტი დაუპირდაპირეს. მათ იარაღით ხელში ძალა სისხლის-ღვრას ხელი შეუშალეს და სხვადასხვა ქალაქებში უმანკო სისხლი იღვრება.

მხოლოდ ასეთ ძალმომრეობას თავისი საზღვარი აქვს. შავი თვით ბალშევიკების წრეში უთანხმოებამ ადგა. ჩანს და კეთილგონიერი ბალშევიკები, ოფიცრებ ბანაკი ეუწყებინ ლენინის „დროებითი თავდაცვიდან" გადავიდენ თითქის ყველა ბალშევიკები და მაგ მხოლოდ ლენინი და ტროიცკი დარჩენ. გარდა ამისა პეტროგრადის ეუფლებენ და გარნიზონში დიდი უკმაყოფილება სუფევს ლენინისა და ტროიცკის ავანტიურის წასაყენებლად.

ერთი სიტყვით ლენინ ტროიცკის ავანტიურის ნიადაგი შავ გამოეცალა და მათ პატრიოტიზმიც ეთ ყვანის მოძარეები. რეალური ძალთა გაბუყოპილება ანარქიულობიტების წინააღმდეგ ლაპარაკობს და მათ რუსეთის სინამდვილე ეთ გაბარეს.

მოხდა ის, რაც ადელოდა შეგნებული მუშაობა კლასი და მისი ერთგული მოსაბრილ სოციალ-დემოკრატიული პარტია. ავანტიურას ხანგრძლივი სიცოცხლე ეთაოდ ეთ ქონია და ეს რუსეთში მეხვა, ბოლო ჩვენებური ლენინის მიმდევრები თუ მანც გულ ეთ ეტანენ და თავიანთ გაბედულის ძკითხველებს პროლეტარიატის დიქტატურის ილიუზიებით კვებენ—ეს უფრო ძალი ბოლებრივ სიეცალ ანიხლენ, ვიდრე საქმის სასარგებლოთ გაგებით.

პრესა

ბალშევიკებმა სიტყვებია კოფიანტელი დაყენეს. ჩვეი ქაოგათ ვიცოდით, რომ ფრაზებს კი ეთ ექვთ ბნიშვნელობა, ეთაოდ ბოქმედებას. ლენინის ეთი დღის ბატონობამ ცხადჰყო რომ სიტყვა სხვა, საქმე სხვა. ლენინი გამოსცა დეკრეტი მიწის დაბიგებაა შესახებ, მაგრამ ვიხ ეთ იცის, რომ ცარიელი დეკრეტით ეთა გაკეთდებოდა, რომ საქართველოს ბინდეკრეტის ცხოვრებაში გაა ტარებლათ. ბოლო ლენინმა ეთა თუ ეთ შეძინა ორგანი, მან სრულიად მოშალა მთელი აპარატი მართველობისა. იმავე ლენინმა სიტყვით დამფუძნებელი კრების საქართველოა ადიარა, საქმით კი შექმნა სამოქალაქო ომი და დამფუძნებელი კრება საფრთხეში ჩაგდო. თუ ის დროზე მოიწვეს, მოიწვევენ მხოლოდ ბალშევიკების შეხწეობით კი ეთა, მათს წინააღმდეგ. და ეს, დღეს პეტროგრადელ დონკიხოტის თეფლისელი სანჩოები „კავკაზსკი რაბოჩიდან" ქვეყნის არწმუნებენ—ჩვენ დამფუძნებელი კრების მოწვევა გვინდოდა და მეზშეველიკები და ესერები ციხეს გვაწამებენ, როცა დამფუძნებელ კრების ჩაშლის სურვილს გვაწვენენ (ხ. № 193 მოწინავე).

ტრაბახობენ კიდეც ჩვენი ბალშევიკები. ეთ დაუდგამ ყური: „ახლა გლეხებმაც კი იციან, ვინ ეთის მათი მეგობარი და ვის მისცენ ხმა, ახლა იციან გლეხებმა, რომ ვხვრებმა კი ეთ მისცეს ხმა მიწა, ეთამად ბალშევიკებმა". ასევე მიმართავენ „კავკაზსკი რაბოჩის" დარდანები ჯრისკაცებიც და ეუნენებიან, თითქის ბალშევიკებმა უნდა ეაშენონ ახალი რუსეთი!

ხლა კი ვვეხმის ამ დემაგოგიის განზრახვა! ნუთუ ამისათვის გამოიწვიეს საოქტომბერი, რომ ორიოდე საბრალო დეკრეტის გამოცემა ოდე წროთ დამფუძნებელ კრებამდის და მუშებისა და ჯარისკაცთათვის ვთქვათ: ეთ, რაები მოგეცეთ და ჩვენ ეგვრჩეთეთ!

საბრალო დეკანოზები!

პეტროგრადის ამბები

დონსკოის, მარტინოვსა და გიტკინს შორის დაპირაკი. მოთავრი ბანაკი, 6 ნოემბერი.

პეტროგრადში შეთანხმება ჯერ კიდევ ეთ მიხდა და საეჭვოა, რომ მოხდეს. ბალშევიკები უკანასკნელ კრებაზე ეთ მოვიდენ. მენშევიკთა ცენტრალურ კომიტეტიდან, რომელიც შეთანხმების გზას დადგა, წავიდა 11 წევრი, მათ შორის ლიდერები ალბეკლეკი და ბოგდანოვი. წინასწარ პარლამენტის შენშეკოა ფრაქციის და საბჭოთა ცენტრალურ ადმასრულებელ კომიტეტის კრებაზე გადაწყდა შეადგინონ პარტიის ცენტრალური კომიტეტ.

ს.-რევოლიუციონერთა პარტიაში, ჩერნოვისა და ფეიტის გარდა, ყველანი შეთანხმების წინააღმდეგი ეთიან.

პეტროგრადის მუშათა წრეებში მდგომარეობა შეიცვალა: ქარხნების კომიტეტის წარმომადგენლებმა განაცხადეს, რომ ძალას და ატანენ ბალშევიკებს სრულიად რუსეთის რკ. კ. კომიტეტის ალ კომ. პროგრამაზე დასთანხმდენ. მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს ხელ-ახლა არჩევნებში ბალშევიკები სრულიად მარცხდებიან.

პეტროგრადში, მოსკოვში და კიევში სიწყნარეა.

გოცი, ავქსენტიევი, სტანკევიჩი და ბროუნი ბალშევიკებმა კონის გარეშე გამოაცხადეს.

საბჭოთა სამინისტროში ეხლა მუშაობა ადარ ეთის. ჩვენ დავტოვეთ იქ, რომ დამოკიდებულება ეთ შესწყდეს, ლიბერი და ტერპილოსი (ებიერ კავკასიის საბჭოს ბიუროს წევრნი). კერენსკი სრულიად უანგარეა. ჩიდლიეთის ფრონტზე ბოლოდ ბოლოდ შეკონ დაბეგა.

——

შრომის მინისტრის კ. გვოზდიევის ნაამბობი.

25 და 26 ოქტომბრის ღამე ყველაზე უფრო ტრაგიკული დროა ჩვენ ცხოვრებაში—მოგეითხრობს ყოფილი შრომის მინისტრი გვოზდიევი—და, ეფიქრობ, რუსეთის ცხოვრებისაც.

ოფიციალურ ბეჭდვის დროს მე ჯერ დამთავრებულ ეს, ორჯერ ვიყავი გადასახლებული, კარგათ ვარ გაცნობილი „ეტაპის" მაგზურობის პირობებს. ერთხელ, 1905 წ., მოძრაობის ჩაქრობის დროს დამჯელ რაზმის მიერ ვიქენი დატუსაღებული. რაზმი შესდგებოდა კაზაკებისგან შავ ძაკლულ გენ. სამაროვის უფროსობით. უნდა ვსთქვა, რომ თვითმპყრობელობის დროა ყველა ეს „სიმწვანიერე" უპირველ თავის შეკავება ეთის იმასთან შედარებით, რისი მოწმეც გავხდი ამ დღეებში.

საზამთრო სასახლეში მე მივედი დაახლოებით დღის 12 საათზე, რესპუბლიკის დროებითი საბჭოს გარეკის დროს. ბარინეს სასახლიდან საზამთრო სასახლემდე მანძილი სულ ცოტა და ჩემთვის ცხადი იყო, რომ ჯერი საზამთრო სასახლეზე იყო მიმდკარი, რომლის ბედი შეკავშირებულია დროებითი მთავრობის ბედთან.

მალე შეიკრიბენ დროებით მთავრობის ყველა წევრები ა. ფ. კერენსკისა და ს. ნ. პროკოპოვიჩის გარდა. პირველ გადაწყვეტილებათ მიიღეს ეთ შეწყვეტონ სხდომე და ეთ დასტოვონ სასახლე, ვინაიდან, რაც უნდა ეთ მოხდეს, მთავრობა ვალდებულია იდგეს თავის პოსტზე და ძალა-უფლების გადაცემა შეუძლია მხოლოდ იმ ორგანოისთვის, რომელიც მთელი ხალხის მიერ იქნება ამის უფლებით აღჭურვილი და არა რომელიმე ჯგუფისათვის. რითაც ეთ უნდა გვემუქრებოდეს ეს, თავის ნებით ძალა უფლება ეთ იქნება გადაცემული და მთავრობა დაემორჩილება მხოლოდ ძალას და ამასთანავე თავის მხრით ეცდება თავიდან აიშოროს ეთასაპირო სისხლის ღვრა.

როცა გამოირკვა, რომ ჯარების მთავარ სარდალი პოლკოვნიკოვი ეთავითარ ზომებს ეთ იღებს შეიარაღებულ პირთა მიერ ძალა უფლების ხელში ჩაგდების წინააღმდეგ, გადაწყდა ნ. გ. კიშკინი დაენიშნათ მთავარ რწმუნებულათ პეტროგრადში და გადაეცათ მისთვის სრული უფლება განკარგულებების გაცემისა.

საღამოს 7 საათამდე საზამთრო სასახლის გარშემო სრული სიმშვიდე იყო, სროლის ხმა მხოლოდ სადღაც შორიდან მოისმოდა. ამ დროს წარმოდგენილი იქნა ულტიმატუმი, ვადა დაინიშნა 20 წამი. მთავრობამ განიხილა იგი და გადასწყვიტა ეთ მისცეს ეთავითარი პასუხი და ეთ გამართოს მოლაპარაკება დროებით საუბნერო რევოლიუციონურ კომიტეტთან. სროლა დაიწყო ერთი საათის შემდეგ, ულტიმატუმი თვით მის წარმომადგენლებმა დაარღვიეს. მაგრამ შემდეგ დაიწყო ის, რისიც მოთხრობა ძნელია და აწერა კიდევ უფრო ძნელი. იპოქის ზარბაზნებმა, ახმაურდა ჯავშნიანი ავტომობილები, ტყვიის მფრქვეველები, ერთი სიტყვით ყველა სახის იარაღი იქნა გამოყენებული. სასახლეს ირგვლივ ალყა შემოარტყეს, სროლა ხდებოდა პეტროგრადის ცენტრში. რაზეც ჩვენს წინაშე იკვეხნდა კიდევ საზამთრო-რევოლიუციონურ კომიტეტის კომისარი.

ზარბაზნების სროლაზე კიდევ ზანზარებდა, მ წამი დაბლა მისცეოდა. ამ ოთახის ფანჯარა, სადაც დრ. მთავრობის სხდომა მიდიოდა—ჩაბნელდა. ამ დროს საზამთრო სასახლის დამცველი ახალგაზდა იუნკერები შეკრთენ, გამოგზავნეს დეპუტაცია და ვეთხოვდენ ეგვეხსნა მათი იქ დგომის მიზანი, ვინაიდან მათ არ ქონდათ ნაბრძანები სროლა. ამათ უპასუხეს, რომ თვით შეუძლიათ იმოქმედენ ისე, როგორც სურთ. ამის შემდეგ ზოგიერთი მათგანი გაშორდა საზამთრო სასახლეს. ამის შემდეგ სახურავიდან გადმოისროლეს ყუმბარა იუნკერთა ჯაჯეში, დაეჭრა 4 კაცი. ნ. მ. კიშკინმა ენერგიულათ მიყო ხელი დაჭრილების მოვლას, მის ეხმარებოდენ დრ. მთავრობის სხვა წევრებიც.

ამ დროს ქალაქის საბჭოდან მოვიდა დეპეშით ცნობა. სახაზინო სასახლეში დეპუტაციის გამომგზავრების შესახებ. მალე, მართლაც გვაცნობეს, რომ მოვიდა დელეგაცია, მარა არა ქალაქის საბჭოსგან, არამედ რევოლიუციონურ კომიტეტისგან ანტონოვის მეთაურობით. ვინ ან როგორ გამოუშვა ისინი—ეს მე არ ვიცი. ეფიქრობ, ისინი საბჭოს დელეგაციათ მიიღეს, რომლის შესახებ ქონდა ცნობა დარჯანია. როცა ისინი მოვიდენ ამ ოთახიან, სადაც დრ. მთავრობის სხდომა ქონდა, ყველა შეიარაღებული პირები, ასამდე კაცი, ძალას ატანდა მკირე რაცხოვან დარჯებს; მაშინ ხისლის ღვრის თავიდან ასაშორებლათ გაცემულ იქნა ბრძანება გაეშვათ ისინი. კარებში შემოვარდნენ შეიარაღებული პირები, ერთმანეთს აწყვიტდენ, ყვირიდენ და იმუქრებოდენ.

ანტონოვმა განაცხადა, რომ დრ. მთავრობის ყველა წევრები დატუსაღებულია. ყვირილის, ხმაურობის, მუქარის ქვეშ ჩვენ ყველა გადაგვწერეს და გვიბრძანეს მოვეზადებულიყავით პეტროპავლეს ციხეში წასასვლელათ. ვინაიდან ისინი, ვინც ჩვენ დაგვტაეეთ, ძალზე ალელვებული იყვენ, შენობაში საშინელი ხმაურობა ისმოდა,—მე შევეცადე მეთხოვა დელეგანტ ანტონოვისგან, რა ექმა უნდა, უარით გვპასუხეს.

დარჯია შორის ალმაჩნდა ერთი ჩემი ნაცნობი მეშე, რომელთანაც ოდესღაც ერთად ვმუშაობდი ერიკონის ქარხანაში. იმან მანუკეშა მე და გამომშვიდობებისას მომცა რამდენიმე ლერი წაეწყმა. გამოსავალ კარებში შეეხდა შეიარაღებული და საშინლათ გაბოროტებული ჯარისკაცები ქუჩაში ბნელაში ვეცადდენ კიდევ ჯაჯეები.

ეი ან მე დავინახე სრული სურათი ჯანყებულ რევოლიუციონურ ჯარისკაცებისა და მუშებისა, თუმცა ეუშები სულ ცოტა იყვენ. უცებ შეამჩნიეთ მთვრალი პირები, და შეთანხმებულ მთვრალების ლანძღვა-გინება და ყვირილი.

რას ეთ ყვიროდენ ეს: სისხლის მსმელები, გამყიდველები, ქურდები. მაჰყ დეს რუსეთი გერმანიას, დაჭკა მათ, მომეცი ნება ხიშტზე წამოვაგო ისინი!.. ყვირილი, ლრიანცელი, ერთ-ერთ ულებრივი ლანძღვა-გინება, მოითხოვდენ დაუყოვნებლივ მოკვლას, დაუყოვნებლივ გასწორებას. ყველაზე მეტს აგინებდენ ა. ფ. კერენსკის, ასეთ გაბოროტებას და სიფიცხეს მე ეთ მოველოდი, განსაკუთრებით ასეთ ლანძღვა-გინებას და ბრალდებას უზნეო, დაბალ ლირსების მოქმედებაში, რომელიც თითქის ჩადენილის დრ. მთავრობის წევრებს. შეეძლებელი იყო პასუხის გაცემა, თავის მართლება, უნდა გეგდო ყური და გეცადა შენი ბედისათვის. ჩემს ყურ მომავალ სალაზკინს თოფის კონდახი დაჰკრეს ზურგში. მე შევეცადე პასუხის გაცემას და შეიძლება რამდენიმეთ მაინც მიმეღწია მიზნისათვის, მაგრამ ვიდაც ახალგაზრდა წითელ გვარდიელმა რევოლვერი დამიმიზნა გულში და ლანძღვა-გინებით მოკვლით დამემუქრა. როცა ნევის ნაპირას ქუჩაზე მივდიოდით, ყოველ წუთში ყვირიოდენ, რომ საჭიროა ჩვენი ნევაში გადაყრა.

ტროიცკის ხიდზე ჩვენ დაგვეშინეს ტყვეები პეტროკრადის მხრიდან; შეიქნა პანიკა, უწესრიგოთ სროლა ასტეხეს ჩვენმა დარაჯებმაც. დაწყო ყვირილი, აქეთ-იქეთ გარბოდენ. რამდენიმე წამის შემდეგ, როგორც იქნა, სიწყნარე ჩამოვარდა და მივაღწიეთ პეტროპავლეს ციხეს.

დონსკოის და ავქსენტიევ გოცის დაპირაკი პირდაპირი მაგთუალით.

შეთანხმება ჯერ კიდევ არ მომხდარა. ვეღით სკობელევის, წერეთელის და სხვების მოსვლას. ბალშევიკების სამინისტროში დარჩენ მხოლოდ ლენინი, ტროიცკი და სტალინი. რადგან იგინი ტერორს ქადაგებენ, მათთან შეთანხმება შეუძლებელია.

——

დონსკოის: რევოლიუციის დაცვის კომიტეტი უბრძანებს ყველა დაწესებულებებს, რომელთა ხელში არის დამფუძნებელ კრების არჩევნების წარმოების საქმე, განაგრძონ მუშაობა. კომიტეტი ყოველივე საშუალებას ხმარობს დამფუძნებელ კრების ვადაზე მოსაწვევად. კომიტეტი ყველა პარტიების მონაწილეობით ყოველ ზომებს ხმარობს შემდგომის რევოლიუციონური ხალხური მთავრობა, რევოლიუციის დაცველი კომიტეტი, რომელშიაც შედიან ყველა პარტიები, ყველა რევოლიუციონური დაწესებულებები, მინისტრის და ფრონტის, მათ შორის მენშევიკთა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭო, პროფესიონალთა და მოდალატურთა სავლის კომიტეტის წინააღმდეგ მიმართულ ყოველივე ცნობას და მიმართვას, სულ ერთია, ვისგანაც იქნება ეს. ადგენენ ყველა პარტიები და რევოლიუციონური დაწესებულებები რევოლიუციის დალატთ ჩასთვლიან ჯარისკაცებს შორის მოწყობილ განხეთქილებას და სცნობს, რომ ასეთი განხეთქილება რევოლიუციას დაეუპატეს.

კომიტეტი იტყობინება, რომ კორნილოვის გაქცევის შესახებ ხმები სიცრუეა. ჯარების ორგანიზაციის სასტიკ კანტროლის ქვეშ იმყოფება მოდალატე.

დასავლეთ ფრონტის რევოლიუციის დაცვილი კომიტეტის თავმჯდომარე კოლოტვინი, მდივანი ზეტლი.

——

(გაზეთებიდან).

როცა კერენსკის ჯარი ცარსკოე სელოს მიადგა, ადგილობრივმა გარნიზონმა დალეგაცია გაუგზავნა ყაზახებს. ყაზახები შეეპირდენ მეორე დღეს, დილით დელეგაციას გამოგზავნით მოსალაპარაკებლათო. დილით ცარსკოე სელოს ზარბაზნები დაუშინეს. ხულ შვიდი ყუმბარა ესროლეს. არავინ არ დაზარალებულა, რადგან ყუმბარები ბილში ვარდებოდა. რადგან ადგილობრივ გარნიზონს არ შეეძლო წინააღმდეგობა გაეწია. უკან დაიხია.

28 ოქტომბერს ვიტებსკის მიდამოებში დაბანაკებულ ჯარიდან 10 ეშელონი დასძრეს პეტროგრადისკენ, მაგრამ სრულ. რუს. რკ. გზ. კავშ. ადმას. კომ. განკარგულებით ნოველთან გაჩერეს და ალარ გაუშვეს.

კერენსკის ჯარი ცარსკოე სელოში დაბანაკდა. პეტროგრადის დაცვის უფროსმა ბრძანება გაცა ყველა ფაბრიკა-ქარხნებში მიწოდონ მავთულები პეტროგრადის ქუჩებზე ბარიკადების გასამართავად.

ცარსკოე სელოსთან ბრძოლის დროს კერენსკის ჯარმა დაამარცხა სამხედრო-რევოლიუციონურ კომიტეტის ჯარი, რომელმაც უკან დაიხია.

ქალაქში 28 ოქტომბერს მთელი დღის განმავლობაში ხანძარ ასტყდებოდა სროლა. ხანძ. ნევის პროსპექტის კუთხეში სროლის დროს დაიჭრა ახალგაზრდა ქალი.

ქალაქის საბჭოს წინ ერთმა მეზღვაურმა ამღელვებელი სიტყვა წარმოსთქვა დროებით მთავრობის დასაცავად. ბრბომ ორატორი მაღლა აიტაცა და ურას ძახილით ქვეთ იქით გაატარა. უცებათ ერთი მხრიდან ბრბოს სროლა აუტეხეს, მძიმედ დაჭრა ორატორი მეზღვაური.

სამხედრო-რევოლიუციონერ კომიტეტმა ბრძანება გასცა [illegible] სოც. დემ. პარტიის ორგანოს „რაბოჩაია გაზეტას" დახურვის შესახებ. იმავე კომიტეტის განკარგულებით დაკავეს და კონფისკაცია უყავეს მე-103 ნომერს „ქალაქის თვითმართველობის უწყებისას". ამავე „უწყების" მე-104 ნომერს სტამბის კომისარმა ცენზურა გუკეთა.

——

ნევსკის და ლიტეინის ქ. კუთხეში უცებათ ასტყდა სროლა. ბრბო გაექანა ის ადგილისკენ და წითელ გვარდიელს, რომელიც ისროდა ვინტოვკა წაართვა, უცებათ გაჩნდა ათი წითელ გვარდიელი, ბრბო მათ მიეხვია და ყველას იარაღი ამყარა.

ამხანაგებო!

გახსოვდეთ, რომ დამფუძნებელი კრების არჩევნები მოახლოვებულია. გაბედეთ ფართო აგიტაცია ჩვენი პარტიის სახარგებლოთ და ეცადეთ გაამაგრეთ ხალჩენა ფონდის ფულის მოგროვება.

ახალი ამბები

ბაკი სასურსათო კომიტეტს ქალაქში გაუნაწილებია სექტემბერში 155,820 ფუთი; ოქტომბერში—151 600 ფუთი, ე. ი. 4220 ფუთით ნაკლები. ულუფის შემცირებ ს მიხედვით კი, უნდა შემცირებულ ყო 38 955 ფუთით. ეს მაშინ მოხდებოდა ალ, ყველა მოქალაქეს რომ დაწესებული ულუფა (გირვანქის სამი მეოთხედი) მიეღო, მაგრამ ბევრ მოქალაქეს ახალი ულუფის დაწესების პირველ დღეებში ფურნეებიდან თურმე ძალით მიჰქონდათ თითო გირვანქა პური.

◆ კავკასიის მუშათა, ჯარისკაცთა და ხალხთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრი მოუწოდებს კავკასიის ყველა საბჭოებს აქტიური მონაწილეობა მიიღონ დამფუძნებელ კრების არჩევნებში და მით ხელი შეუწყონ მტკიცე, მთელი ხალხის ნდობით აღჭურვილ ძალა-უფლების შექმნ ს.

◆ ფეხსაცმელების ნიხრი. ამ დღეებში დამტკიცებენ საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტის ტყავეულობის განყოფილების მიერ შემუშავებულ ნიხრს, რომლის თანახმათ მამაკაცის ფეხსაცმელები უნდა გაიყიდოს უმრალო ტყავის—არა უმეტეს 90—110 მან; ხრომის—90—110 მან.; შვერის—100—120 მ.; ქალის ფეხსაცმელების—ხრომის—70—80 მან.; შვერი—90—100 მ.; ბავშვის ფეხსაცმელები—უბრალო ტყავის—15 მანეთამდე; ხრომის—20—45 მ.; ქალის ტუფლი—ხრომის—55 მან., შვერის—70 მ., „ლაკოვანი"—90 მ.; ბავშვის ტუფლები—16—35 მან.

◆ საარჩევნო ფონდი. რ. ს.-დ. მ. ბ. თფილისის კომიტეტმა მიიღო თფილისის დეპოს მუშა ბოს მსახურეთაგან საარჩევნო ფონდის გასაძლიერებლათ 3,683 მ.—20 კ.

◆ იმხ. ევროპელი გეგიბკორს ატყობინებენ მოსკოვიდან, რომ იქ მეგობარებენ სოციალისტ-რევოლიუციონერებმა გაიწვიეს თავის წარმომადგენლები საბჭოებიდან.

◆ ხენაკის ხამაზრო ადმასრულებელი კომიტეტი წინადადებას აძლევს ამიერ-კავკასიის ცენტრს ცხოვრებაში გაატარონს ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტის რეორგანიზაციის საქმე და ასე სისრულეში მოიყვანონს თავისი დადგენილება. ხენაკის კომიტეტი დახმარებას ადუოქვამს ცენტრს.

◆ თფილისის ქალთა უმაღლეს კურსების საქმ მო ფაკულტეტს I კურსის მაბასახლის, თა საბჭო აცხადებს, რომ ხელ დილის 9 საათიდან ხალამის 9 საათამდე მოხდება რეფერენდუმი დილის მაგივრათ მაცდინობის ხალამოობით მოწყობის საკითხის გამოსარკვევათ.

◆ „ეშმაკის მოთრახი"-ს მორიგი ნომერი გამოვა დამფუძნებელი კრების სადეპუტატო ამბანაგების სურათებით. დაბეჭდილი იქნება კარგ ქ ალადზე და ეღირება 50 კ.

◆ კახეთის რკინის გზაზე. 4 ნოემბერს, სად. 8 ს., ორბელის მილიციონერები თავს დაესხენ რემონტის მეშეს დადაშ-ოღლის. ჯერ ცემეს მას, შემდეგ დასჭრეს მსუბუქად, წაართვეს 25 მ.ნ., ჩექები და მიიმალენ. ამის შესახებ უკვე ეცნობებს საგუბერნიო კომისარს.

◆ ბეგლეთი ხაქმის მეშათა კავშირის სადგომში 8 ნოემბერს, ხალამის 8 საათზე მოხდება საბჭოს რეშეფენებულთა კრება. დღის წესრიგშია საკითხები ტარიფის და დამფუძნებელი კრების არჩევნების შესახებ. კავშირის გამგეობა და საბჭოს პრეზიდიუმი სთხოვენ ამხანაგებს უეჭველათ დაესწრონ კრებას.

კრებანი და მეტინგები.

დღეს, ხალამის 5 ს., მე 6 საავ. გიმნაზიის შენობაში დანიშნულია ამ.-კავკ. მარქსისტ მოწაფეთა კავშირის თფ. კოლექტივის წევრთა კრება.

— დღეს, დილის 9 საათზე ელექტროთეატრ „ლირა"-ს შენობაში დანიშნულია ელექტრონის ხალდგურებში მომუშავეთა პროფესიონალურ კავშირის წევრთა კრება. გაიჩევა ფრიად საჭირო კითხვები. გთხოვთ ყველა ინტანაგებს უეჭველთ დაესწროთ.

— დღეს, ხალამის 6 ს., ავლაბრის კლუბის საზამთრო შენობაში (კახეთის მოედანი) და-

ნიშნულია მე-8 რაიონში მცხოვრებ ს.-დ. პარტიის წევრების კრება. ამხ. მ. არსენიძე და არ. ზურაბოვი გააკეთებენ მოხსენებას დამფუძნებელ კრების შესახებ.

— დღეს, საღამოს 7 საათზე, საგაჭრო-საფეურნეო ინსპექციის კანტორაში (თოთრის მოედანი) დანიშნულია მორიგი კრება მე 6 რაიონის კოლექტივის წევრებისა.

— დღეს, საღამოს 6 საათზე, საეტაფო-სატრანსპორტო განყოფილების საგდომში (გოლოვინის პროსპ. № 6) ამხ. სტრელკოვსკი წაიკითხავს უფასო ლექციას სოციალიზმზე.

— დღეს, შუადღის 12 საათზე დანიშნულია კავკასიის მუშათა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის წევრთა საერთო მორიგი სხდომა.

— დღეს, საღამოს 7 საათზე მე 8 მოსრიგებელ მოსამართლის შენობაში (ტურგენევის ქუჩა) დანიშნულია მეცხრე უბნის საარჩევნო კომიტეტის წევრთა კრება.

პროვინციის ქრონიკა

ს. ჩუმათელეთი (ქართლი). აქ მძვინვარებს პირუტყვთა ჭირი. დღე არ გავა, რომ ჭირმა არ იმსხვერპლოს რამოდენიმე ძროხა ან ხარი. საჭიროა ამას მიექცეს ყურადღება. ამ სოფლისშემცხოვრები გლეხობა დიდ ზიანს აყენებენ ტყვებს ჩეხავენ ნარჩ ხეებს და ჩუმათ გასაყიდათ მიქანენ ბაზარში. იტრიის კომიტეტი ყოველივე დონეს ხმარობს მათ წინააღმდეგ, მაგრამ ჯერ ჯერობით ტყის ჩეხვა ვერ შე ჩერა.

ს. ბიჯნისი. ამ სოფელში გამწყაგებულია მიწის საკითხი. გლეხობა ცდილობს ადგილობრივ მებატონის მიწების დაპატრონებას. ამ რამდენიმე კვირის წინათ სისხლის ღვრაც მოხდა. მოძრაობა ჯერ ჯერობით მინელებულია.

ს. იტრია. მთელ იტრიის საზოგადოებაში დამფუძნებელ კრების სიების შედგენა უკვე დამთავრდა. ამ საზოგადოებაში დაბ[illegible] ოთხი საარჩევნო ჯუფი. იტრია, ჩუმათელეთი, ბუდაური და ხინდისი—ერთი; ზგკოტა, ურთხვა და ბიჯნისი—მეორე: ოძისი, ცაიგ-წყარო და ცოცხნარა—მეოთხე; ცეცხლიანი—მეოთხე მთელ საზოგადოებაში დაახლოვებით ირიცხება 1860 სული, რომლებიც შეუძლია მონაწილეობა მიიღოს დამფუძნებელ კრების არჩევნებში.

ბათუმი. შესდგა თავდაცვა სრულიუკიონური კომიტეტი, რომელშიც შედიან რევოლიუციონური ორგანიზაციების და სოციალისტური პარტიების წარმომადგენლები: გ. ანჯაფარიძე (ს. დ.), კ. გოგოლაძე (ს. დ.), ბალხაზოვი (ს. დ) გ. ნინინი (ბალშ.) ბულგაკოვი (ს. რ.), ლევინი (ს. რ.), დეორეცკი (ს. რ.), მარუტიანი (დაშნ.) ყიფიანი (ფედ.).

— 2 ნოემბერს მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოს საოგატრო ქართულმა სექციამ განმანათლებელ ფონდის გასაძლიერებლათ წარმოადგინა ცნობილი ისტორიული პიესა „ლალატი“. წარმოდგენის დაწყებამდის აუქციონზე კაკი წარეთელის სურათი გაყიდა 400 მ.

ს. ხიდარში (ზუგდიდის მაზრა). გაიხსნა ფოსტის განყოფილება, სადაც მიიღება ყოველ ეგარი კორესპ-ნდენცია.

კავკასიის ფრონტის და ზურგის უკანა საგჯოგეს

ამხანაგებო! რუსეთის დღევანდელი მდგომარეობა აიძულებს ყველა შეგნებულ მოქალაქეს, ვისაც კი სწამს და უყვარს თავის საშობლო და თავისუფლება უკანასკნელი ძალონე მოიკრიბოს მისი ამ მდგომარეობიდან გამოსაყვანათ; უკეთუ პეტროგრადში დაწყებულმა სამოქალაქო ომმა ფართე ხასიათი მიიღო, ის მთელ რუსეთს, მის თავისუფლებას და რევოლიუციას საბოლოოთ დაუსამარებს: ქვეყანას არ შეუძლია დიდხან ირსებოს უმთავრობოთ. უკეთუ მთავრობა არ იქნა, ყველა ეს სახიფათოები ბრძა და ჯგუფს შეუძლია თავისუფლათ ითარეშოს და თავისი ბოროტი ზრახვანი სამეფოთ აქციოს. რუსეთის ერთათ ერთი ხსნა არის ისეთი სრულუფლებიან მთავრობის შექმნა, რომელიც დამყარებული იქნება მთელი რუსეთის ყველა მცხოვრებლებზე. ასეთი მთავრობა იქნება მხოლოდ დამფუძნებელი კრება, რომელიც შეძლებს შეკავშიროს დემოკრატიის ყველა ნაწილები, შეარიგოს მოჩხუბარი მაზრეები, და მისცეს ქვეყანას ზავი და თავისუფლება. რომ დამფუძნებელი კრება დროზე იქნას მოწვეული, ყოველი მოქალაქის ვალია ხელი შეუწყოს არჩევნებს, ყველა ორგანიზაციებმა, რომლებიც არ ჩაენებენ სამეფოზე მუშაობენ უკანასკნელი ძალა უნდა მოიკრიფონ, რომ დამფუძნებელ კრების არჩევნები დანიშნულ დროზე მოხდეს.

ამიერ კავკასიის ცენტრის თავმჯდომარე

ევ. გეგეჭკორი.

რ. ს.-დ. მ. პ. საყოველთაო ეგრაელია მუშათა კავშირი „ბუნდი“

ებრაელნო მოქალაქეთ!

დიდმნიშვნელოვანი ისტორიული მოვლენა მოახლოვებულია.

მხოლოდ რამდენიმე დღით ვართ დაშორებული იმ არჩევნებისგან, განუმეორებელ წამისაგან, როცა ჩვენი მრავალტანჯულის, ბრეგდარეულისაგან მოქანცულის ქვეყნის ბედი ხელში აიღებს ძალური პატრონი **ხალხთა დამფუძნებელი კრება.**

შევიგნოთ ის დიდი მოვალეობა, რომელნიც ჩვენ გვაწევს, გავიმსჭვალოთ შიშით ტ ზოკრძალვით ტ დეე, ჩვენი ხმა გაისმას შეგნებულათ და ვაკაცურათ. გახსოვდეთ, რომ ჩვენა ხმები გავლენას მოახდენს ჩვენი მშობელი ებრაელ ერის ბედ-იღბალზე.

ებრაელნო მოქალაქენო! დღეს თქვენ ხართ სწორნი სწორთა შორის და თავისუფალნი თავისუფლთა შორის. ვის მიანდობთ თქვენ ზრუნვას რუსეთზე და კერძოთ ებრაელ ხალხზე, სიონისტებს ხომ არა და არა, შეუძლებელია. სიონისტებს ვერ ანდობთ თქვენ თქვენს საქმეებზე ზრუნვას!

ზიზღით და გულის წყრომით განშორდებით თქვენ სიონისტებს, იმ ხალხს, რომელიც ზღაპრებით ცდილობს დაგაძინოთ და თავიანთ ბურჟუაზიულ გაუმაძღრობის მონა გაგხადოს, იმ ხალხს, რომელიც დღეს რევოლიუციას უმდერის, მაგრამ ნამდვილათ მუდამ მტერი იყო რევოლიუციისა და სოციალიზმისა.

სიონისტების ჩიჩინისა და დაპირებების საპასუხოთ თქვენ კითხეთ მათ, ამ მეოცნებეთ და ხალხის გონების დამბნელებელთ—სად იყვნენ ისინი და რითი ებრძოდენ თვითმპყრობელობის რეჟიმს, რომლის მუხრუჭებში ყველაზე ძლიერათ ებრაელი ერი იტანჯებოდა?

რომელ ციხეებში იჯდენ მათი მიმდევრები; რომელ ბრძოლაში შეაკლეს თავი მეფის მთავრობას; რომელ ბარიკადებზე გინახავთ აფრიალებული მათი დროშა?

თქვენ ეტყვით მათ: „გმირული თავგამოდებით, სისხლისა, და ცრემლის ზორვეთ შესძლო ხალხმა თავის ბრწყინვალე ტაძრის—დამფუძნებელ კრების აგება—და თქვენ, რომელთაც თითიც არ გაგინძრევიათ ამისთვის, თქვენ, რომელნიც ხალხს გაურბოდით—ლირსი არა ხართ ამ ტაძრის კარებს მიუახლოვდეთ“.

მაშ ვის მხარეზე ხართ თქვენ ებრაელო დემოკრატიულო ამ ჩვენებო, ებრაელო ინტელიგენციავ, ებრაელო დიტალო ხალხო?

იქნებ ხმის მისცემთ გუჩკოვ-მილიუკოვებს და მათ მაჩანჩალებს ებრაელ ვინაგვრებს და ხლოსნებერგებს?

არა, თქვენ ისევ გადაჭრით შეაქცევთ ზურგს ამ ვითომდა ხალხის მეგობრებს, რომელნიც მხოლოდ თავის საქმეებს აკეთებენ და ხალხს სიტყვით ეცარჩლებიან.

კადეტების არა დემოკრატიული ხალხის საწინააღმდეგო სულის-კვეთება კარგა ხანია გამოაშკარავდა და მათ ვერ აყენებ ხანგრძლივი ებრაელი დემოკრატია, მათ ვერ ჩაუდებს ხალხში ხალხის ბედ-იღბალს.

ამხანაგებო და მოქალაქენო! დამფუძნებელ კრების არჩევნებში თქვენ ხალხად სოციალისტებს უნდა მისცეთ თქვენი ხმა, რადგან სოციალისტების თავგანწირულმა ბრძოლამ გაანთავისუფლა ებრაელი ხალხი მონობისაგან და საშუალება მისცა არჩევნებში თავისუფლათ მონაწილეობის მიღების, შესაძლებელი გახადა ებრაელ ხალხის ეროვნული განვითარება.

მაშ, ხმა მიეცით სიას № 1, ხმა მიეცით რუსეთის რევოლიუციონურ სოციალ-დემოკრატულ მენშევიკების პარტიას!

მოიგონეთ ადრინდელი, რევოლიუციის დაწყებული წ ნ ფ ლ ე ბ ი. მოიგონეთ ის საშინელი დევნა-წვალება, რომელსაც ტანჯული ებრაელი ხალხი იტანდა. და როცა ჩვენ ათასგვარ სასაძულეს გვწამებდენ, როცა საზიზღარ ბრალდებებს გვიყენებდენ—მხოლოდ სოციალ დემ ოკრატები (ჩხეიძე, ჩხენკელი და სხვები) გვეარჩლებოდენ.

სოციალდემოკრატები არ უშინდებოდენ მეფის რისხვას. ისინი შეეჩვენ ბრძოლას. ი ინი მუდამ უშიშრათ ესარჩლებოდენ ჩაგრულთ და ტანჯულთ ძმანეთ.

რუსეთის სოც. დემ. მუშათა პარტია—ეს ჩაგრულთა, მუშათა პარტია არის. შეკავშირებულ პროლეტარიატის შეიწყალებით ფ ქ რობს ის კაპიტალისტურ ბარბაროსობის დ მ ტ ვ რ ვ ბ ს. ამავე დროს თავგამოდებით ებრძვის ხალ ხ ს საერთო საქმეებისთვის, ცდილობს ბოლო მოუღოს ყველაგვარ უთანასწორობას.

დამფუძნებელ კრებაზე სოციალ-დემოკრატიულ მენშევიკები შეადგენენ ერთს ფრაქციას და იქ აიფრიალებენ თავის ძველს ბრძოლაში გამოცდილს დროშას, წამოაყენებენ თავის იდეურ პროგრამას, სამართლიან მოთხოვნებს.

სოციალ-დემოკრატი—მენშევიკები სწორი გზით ეცდებიან ამ უაზრო, ქვეყნის დამფუპავ ომის შეწყვეტას.

იბრძოლებენ ხალხის სრული ბატონობისთვის, დემოკრატიულ რესპუბლიკისთვის. მოითხოვენ ყველა მოქალაქეთა სრულს თანასწორობას, შეებრძოლებიან ყოველგვარ ცდას, რომელიც თავისუფლების წინააღმდეგ იქნება მიმართული. სოციალ-დემოკრატი მენშევიკები მოითხოვენ ყველა ეროვნებათათვის სრულ თვითგამორკვევის უფლებას.

ისინი ეცდებიან ეროვნულ კულტურული ავტონომია მიეცეს ებრაელებს და ყველა სხვა ერებს, რომელნიც უმცირესობას შადგენენ—ე. ი. თანასწორობა ენის და ეროვნულ საქმეების მოწყობა.

სოციალ-დემოკრატები დარაჯთ უდგიან შრომის ინტერესების დაცვას.

ამხანაგებო და მოქალაქენო! თუ თქვენთვის ძვირფასია ჩამოთვლილი პრინციპები—ხმა მიეცით და აგიტაცია გასწიეთ № 1 სიისათვის.

ამხანაგო ხალდათებო, მუშებო და ხელოსნებო!

ებრაელთა საყოველთაო მუშათა კავშირი „ბუნდი“—პარტია ებრაელ პროლეტარიატის და დარიბებისა, თქვენი საკუთარი პარტია, თქვენის ტანჯვით აღმოცენებული მოგიწოდებთ თქვენ ხმა მისცეთ სიას № 1.

ებრაელო ახალგაზდებო! ყველამ ქუჩებში გამოდით ამ დღეებში. მოუწოდეთ ყველას, რომ საარჩევნო ყუთებს მიაშურონ და ხმა მისცენ სიას № 1.

ყველა ხმები სიას № 1, არც ერთი ხმა ხალხის ვითომდა მეგობრებს! ღირსეულათ ჩაგაბარონ ჩვენი ბედი!

გაუმარჯოს დამფუძნებელ კრებას!

გაუმარჯოს რუსეთის ხალ ხად დემოკრატიულ მუშათა პარტიას და საყოველთაო ებრაელ მუშათა კავშირს „ბუნდს“.

გაუმარჯოს სოციალიზმს!

თფილისის კომიტეტი „ბუნდისა“.

ᲝᲠᲘᲝᲓᲔ ᲡᲘᲢᲧᲕᲐ ᲓᲦᲔᲕᲐᲜᲓᲔᲚ ᲛᲔᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲒᲐᲖᲔ

სამოქალაქო ომი გაჩაღდა სწორედ იმ დროს, როცა რუსეთი ემზადება დამფუძნებელი კრების არჩევნებისთვის.

თუ რა მნიშვნელობა აქვს სამოქალაქო ომს დამფუძნებელი კრებისთვის, როგორ სამართს უთხრის დემოკრატიას ეს განხეთქილება პარტიებს შორის, ეს ყველასათვის აშკარაა.

დამფუძნებელ კრებაში, ვის დარჩება ბურთი და მოედანი?

ბალშევიკების დემაგოგია, მართალია, დღეს გულუბრყვილოს გაიტაცებს, მაგრამ ეს დროებითია, გარდამავალია. მოვა დრო, როცა ფართო დემოკრატია დაინახავს სიკეთრეს იმ პირთა, რომლებიც დღეს ხალხს პირდებიან პურს და ზავს.

დიახ, გადაუხდელი თამასუქებით ისინი მოსწყდებიან მშრომელ ხალხთა პარტიებს და წავლენ იქ, სადაც წინეთ იყვნენ.

ეხლაც გაისმის აქა იქ ლაპარაკი.

— ძველი მთავრობის დროს პური მაინც იყო, ერთმანეთს არ ეჭლეტავდით და გაცილებით ბედნიერნი ვიყავითო.

ამას ამბობს ის ბნელი მასსა, რომელსაც შეუძლია სამუდამოთ დაასამარის რუსეთის რევოლიუცია და საფლავზე დაადგის ისეთი მძიმე ლოდი, რომლის გადმოგორებას რამდენიმე ათეული წლები დასჭირდება.

რუსეთის რევოლიუცია საშინელ მომენტს განიცდის.

მეორდება პარიზის კომუნა.

განცალკევებული, შიგნით დაჭეცმაცვლილი დემოკრატია საშინელი კრახის წინ დგას.

და ეი ამ საშინელ დროს საჭიროა ყველამ ნათლათ წარმოდგინოს ის საფრთხე, რომელსაც უშუალოდ ჩვენს დიდს რევოლიუციას სამოქალაქო ომი, დემოკრატიის დაჭეცმაცვლა და დემოკრატიულ პარტიებთა შორის სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლა.

ყველა მომქმედი დემოკრატიული პარტიები მოიალვნი არიან შეთანხმებულათ იმოქმედონ, რომ რუსეთის რევოლიუციას საწამებლათ და ჯარისაცმელათ არ ჩაუდგეს ხელში პურიშკევიჩ-კალედინებს, რომლებიც დღეს სიცილით ეგებებიან მშრომელ მასსაში გამეფებულ ქაოსობა-მტრობას.

მოჩვენებითის გამ რჯვებით გატაცებული მეუმრავლესენი არ უწყვენ ანგარიშს თავიანთ მოქმედებას, ლენინის მთავრობის შედგენით მათ შეტოპავ შორს, დაივიწყეს, რომ ასეთი ბალანკისტურ-ბუნტარული ტ ქტიკა მათ ლუპავს სამუდამოთ, ასაფლავებს მშრომელი ხალხის იდეალებს.

მაგრამ რაც მოხდა—მოხდა.

ეხლა კი საჭიროა ეს დიდი შეცდომა მშრომელმა მასამ გააწოროს.

საჭიროა, რომ ყველა მომქმედ დემოკრატიულ პარტიებმ, ჰარმონიულათ იმოქმედონ, რომ თავიდან აცილებულ იქმნას პარიზის კომუნის საშინელი ბედი.

საჭიროა თვით მეუმრავლესენიც ბოლოს მაინც დაფიქრდენ და წარმოიდგინონ, რას შერჩებიან, სად მიდიან, რა საშინელებას უმზადებენ რევოლიუციონურ რუსეთს.

და თუ დ ფიქრდებიან და ცოტა ძალას მაინც დაატანებენ თავს, დაინახავენ, რომ საჭიროა დემოკრატიის ყველა ძალთა კოოპერაცია, თანხმობა, რომ არ დაიღუპოს სისხლით მოპოვებული თავისუფლება.

შეთანხმება კი შესაძლებელია ხხოლოდ ერთნაირ დემოკრატიულ მთავრობის შედგენაში.

ამ კითხვაში თითქმის ყველა დემოკრატიული პარტიები ერთ აზრზე ადგიან. და მეუმრავლესენმაც უნდა დათანხმდენ, რომ ასეთი მთავრობა დღეს საჭიროა.

ლენინის ძალთ მიცხონე „მთავრობა“ არაა მთავრობა. საჭიროა მთავრობა ხალხის ნდობით აღჭურვილი. **არჩილ რუხაძე.**

სამხედრო შეთქმულება

პეტროგრადის ამბები უფრო ადრე მოხდა ვიდრე მოსალოდნელი იყო. ბალშევიკების „აჯანყება“ უკვე ყველასათვის ფაქტია. ფიზიკურად ძალა პეტროგრადში ბალშევიკების ხელშია. მათ ხიშტებით გარეკეს რესპუბლიკის სამეფო, გაიცალკევეს სამხედრო სახალხო, ხელში ჩაიგდეს ტელეფონის ხიდური და სახელმწიფო ბანკი.

მაგრამ ეს არც რევოლიუციაა და არც აჯანყება. ეს არის საბრალო შეთქმულება, როგორც მაგალითად ახალგაზდა ოსმალები ამდენიდან ანუ ინდეთი, როგორიც მოხდა ეგვიპტეში. ხალხის მასსა, პროლეტარიატიც, რომელიც თითქოს ბალშევიკებს ამორჩ ლებოდენ ამ სამხედრო შეთქმულებაში აქტიურ მონაწილეობას არ დებულობს. თითქმის ჯარისკაცთა ის მცირე ნაწილი, რომელმაც ხელი შეუწყო ბალშევიკთა ბელადებს სამხედრო შეთქმულების განხორციელებაში, გულ გრილად უყურებენ ამას და მათ არავითარი ადფრთოვანება არ ეტყობა.

აჯანყების წინა დღით ბალშევიკებმა დიდის რიხით ამცნეს ქვეყანას, რომ საბჭოების ყრილობამდე იგინი არ „გამოვლენ“ და ამ განცხადების გამოქვეყნებისთანავე მოახდინეს დამის შეთქმულობა, როგორც ნაპოლეონ მეხამემ დ ჩვენში „სახალხის გადატრიალება“ ელისაბედის და პირონის დროს რომ ხდებოდა.

რომ ეს ხალხური აჯანყება არ არის და ნამდვილი სამხედრო შეთქმულებაა, ამას ამტკიცებს ის გარემოება, რომ ის ასე ადვილად და ჩქარა მოხდა და სწორედ ამაში გამოიხატება ბალშევიკების ავანტიურის ფანტასტიკობა.

ეს კომუნა, ან პროლეტარიატის და წვრილი ბურჟუაზიის რევოლიციონურ ბურჟუაზის წინააღმდეგ გმირული გამოსვლა არ არის, არამედ ნამდვილი შეთქმულებაა.

მათ გაერდით არის კარ-ჩაკეტილი პეტროგრადი, იქით კი ფრონტი, იერიშით წამოსული მტერი და ვეებერთელა ძნელად გამოსაცნობი რუსეთი.

ლენინი წარსდგა სმოლნი ინსტიტუტში და განცხადა, რომ ჩვენ სოციალისტურ რევოლიუციაში უკვე ფ ხი შევდგეთო.

„მოგცემთ პურს, ზავს და თავისუფლებაო“ სთ ჰპირდებიან მასას ბალშევიკები. პურს მაგიერ ჩვენ მოგველის შიმშილი და უმუშევრობა, მოსალოდნელია შიმშილით გამოწვეული „ბუნტი“ და დარბევა, რომლის დროსაც დაიღუპებიან ბალშევიკები, მაგრამ დაიღუპება რევოლიუციაც.

საყოველთაო დემოკრატიულ ზავის მაგიერ ჩვენ მიგიღებთ სამარცხვინო სეპარატიულ ზავს რუსეთის ხარჯზე, რომელმაც ზარალი უნდა ანუნაზღაუროს ორივე კოალიციას.

დაბოლოს, მომავალ თავისუფლების მაგიერ ჩვენ უკვე გვაქვს ბალშევიკების დიქტატურა, რომლებიც ხურავენ და ცენზურას უკეთებენ გაზეთებს, სცემენ და იჭერენ ვინც პროტესტ აცხადებს მათთვის არა სასურველ თვითმართველობათა ორგანოების გარეგანი, ეშურებიან და ხელს უშლიან დამფუძნებელ კრების მოწვევას.

ბალშევიკების დიქტატურას შედეგად მოყვება ძარცვა-გლეჯა და დარბევა, სამოქალაქო ომი და კორნილოვშჩინა.

ჩვენ ამას დიდი ხანია ეხედავდით და ველოდ. პარაკოდიო. ჩვენ ვიფიქრებდით მუშებს არ ენდონ ბალშევიკთა ლაქმეს და კარგად გაითვალისწინონ ბალშევიკთა შეთქმულობის შედეგები, სანამ მათ მხარს დაუჭერდენ.

არის კიდევ ერთი გამოსავალი გზა—დროებით მთავრობის დემოკრატიული რეორგანიზაცია, დიკლარაცია საყოველთაო ზავის შესახებ მოლაპარაკების და დამფუძნებელ კრების მოწვევის შესახებ.

მაშინ მთავრობას ხმარს ადუჭირს მთელი დემოკრატიული რუსეთი. [illegible] ბეგნებული ნაწილი, და ბალშევიკთა შეთქმულები განცალკევებული დარჩებიან.

უნდა ავმოქმედდეთ სანამ გვიან არ არის სანამ შიმშილი და დარბევა არ დასამარებს პეტროგრადს. („რაბ. გზ.“)

სოც.-დემ. პარტიაში

ფოთი. 26 ოქტომბერს, მოხდა სოც. დემ. ფოთის ორგანიზაციის კომიტეტის კრება. განსახილველი იყო მრავალი საკითხები, მაგრამ კრების გახსნისას ცნობა მოვიდა პეტროგრადში ბალშევიკების გამოსვლის შესახებ. კრებამ გამოსთქვა ის აზრი, რომ აუცილებლად საჭიროა ორივე მოწინააღმდეგეთა შეთანხმება, ვინაიდან ბალშევიკების დამარცხება იქნება სასტიკი დამარცხება პროლეტარიატისა ტ დემოკრატიისა. შემდეგ კრებამ იქონია მსჯელობა ადგილობრივად ზომების მიღების შესახებ. ილაპარაკეს ამა საიმედო პ რებზე და, კერძოთ პრაპ. გ—ზე, რომელიც საბჭოების წევრი იყო და რომელიც მოუწოდებდა ჯარისკაცებს „პაგრომგბისაკენ“. დადგინეს, გაძღვებულ იქნას საბჭოებიდან, აგრეთვე სხვა დაწესებულებებიდან, რაც სისრულეში იქნა მოყვანილი 27 ოქტომბერს.

30 ოქტ. სოც. დემ. პოლიტიკურ კლუბში მოხდა ფოთის ს. დ. ორგანიზაციის კომიტეტის და ორივე კოლექტივების შეერთებული კრება. კრება გახსნა თავმჯდომარემ ამხ. ლ. კილურაძემ.—ის აცხადებს, რომ ეს კრება არის გაგრძელება კომიტეტის წინანდელ კრებისა, რომელიც მოხდა 26 ოქტ. შემდეგ ის კითხულობს დღის წესრიგს.—ერთ-ერთ წინანდელ კრებაზე კომიტეტმა იქონია მსჯელობა იმის შესახებ, თუ რა ზომებს მიჰპართონ საწევრო ფულების წესიერად ასაკრეფათ და საზოგადოთ, პარტიულ მუშაობის გასაჩაღებლათ. მაშინ გადაწყდა ქალაქის რამდენიმე უბნათ დაყოფა ადგილ-მდებარეობისა დამიხედვით. და ამ მიზნით არჩეულ იქნა კომისია. ამხ. თავმჯდომარე აცნობებს კრებას ამ კომისიის აზრი ქალაქის უბნებათ დაყოფის შესახებ. კომისიის აზრით საჭიროა ქალაქის შვიდ უბნად დაყოფა. აზრთა გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ კრებამ საჭიროდ დაინახა დ დი კუნძულის ორ ნაწილად დაყოფა ფოდოსიის ქუჩით. ამ რიგათ მთელი ქალაქი დაყოფილი იქნა რვა უბნად. შემდეგ არჩეულ იქნა უბნების მომწყობი კომისია 3 კაც სგან. მუშაობა უბნებში თანაბრად უნდა იქნეს განაწილებული.—პარტიის შემოსავალ-გასავლის ანგარიშების გაზეთებში გამოცხადება დაევალა მდივანს.—შემდეგ კრებამ მსჯელობა იქონია მასწავლებლების ფილიალურ განყოფილების შესახებ. გადაწყვეტა, რომ ფილიალში შემტანობას სოც.-დემოკრატები შეადგენენ. თავმჯდომარემ განაცხადა, რომ ფილიალში ჩვენს ამხანაგებს ამა თუ იმ საკითხის გადაწყვეტაში ერთიანობა არ ეტყობოთ, არ გამოდიან ერთი ს ხ ოთ. კრებამ გადასწყვიტა, წინადადება მიეცეს ფილიალის ჩვენს ამხანაგებს, რომ ასეთი რამ შემდეგში არ მოხდეს და თავიანთ წრეში აირჩიონ ერთი წარმომადგენელი, რომელიც მოსხენებებს გაუკეთებს კომიტეტს ფ ლიალის მუშაობის შესახებ.—შემდეგ გაირჩა გაზეთის გამოცემის საკითხი. გადაწყდა გამოიცეს დამფუძნებელ კრების საარჩევნო გაზეთი და არჩეულ იქნა სარედაქციო კოლეგია, რომელიც ხელმძღვანელობას გაუწევს გაზეთს, ნ კაცისაგან: გ. ჩიტაია, კორძაია, ვ. ნოდია, მარგ ქადეიშვილ და ფ. ხარაზიშვილი. გაზეთის გასავრცელებლად კრებამ აირჩია ცალკე კომისია ნ კაც საგან—ფოთის უბ ლეს დაწყებითი სასწავლებლის ინსპექტორად კრებამ დადგ ნ ბო წვეის ამხ. ქობულია დ. ებაშიდან. კორესპონდენციების წერა ჩვენს გაზეთებში დაევალა შემდეგ პირებს: დოროთე ბოკუჩავას—მუშათა ცხოვრებიდან, მდივანს—პარტ ულ ცხოვრებიდან, ფ. ხარაზიშვილს—ქალაქის თვითმართველობის და ალ. ნიკოლაიშვილს—საბჭოების ცხოვრებიდან. ქრონიკას აწარმოებენ კოლეგიის პირებისაგან.

რიგს გარეშე შემოიტანა განცხადება ამხ. დ. ბოკუჩავამ: „პერგრუზის“ (შავსა და აზოვის ზღვებზე ტვირთების გადამზიდავი საზოგადოება) მოსაგს ბურეებმა ამ ერთი თვის წინეთ მოთხოვნილებები წარუგ ნეს „პერგრუზის“ სამმართველოს ჯამაგირების მომატების შესახებ, მაგრამ ვერავითარი პასუხი, მიუხედავათ რამოდენიმე ჯერ გახსენებისა, მოსამსახურეებმა ვერ მიიღესო. ამიტომ მოსამსახურეები, როგორც განცხადებულ ჰქონდათ, პირველ ნოემბერს გაფიცვას აცხადებენო. ეს გარემოება კი შიმშილს უქადის მთ ლ ამიერ-კავკასიას და ამიტომ გაფიცვა არამც და არამც დასაშვები არ არისო. კომიტეტმა თავის მხრივ გაუგზავნა ადგილობრივ აგენტს ამხ. კარპეზ ელენტი, რათა მას, აგენტს, შეამდგომლობა ადეძრა და საქმის გარემოება გაერკვია „პერგრუზი“-ს გამგეობისათვის, ოლო მოსამსახურეებს კი სახოგა კომიტეტმა, რომ მოეთმინათ ჯერ-ჯერობით, სანამ მუშათა სექცია განიხილავდა ამ კითხვას და დამტკიცებდა მოსამსახურეების მოთხოვნილებებს.

მდივანი **შ. ჩოჩია.**

მუშათა შორის

თფილისი. 5 ნოემბერს სადამოს 5 საათზე მოხდა თფ. საქონლის სადგურის მუშათა საჩქარო კრება. თავმჯდომარე გიორგი ციცაბაძე შეეხო იმას, თუ რამ გამოიწვია დღევანდელი სისხლის ღვრა, მოუწოდა პარტიის წევრებს, რომ ისეში არ ყვანენ, ზოგიერთების აგიტაციას, არ იქნას გამოწვეული ძმათა სისხლის ღვრა. შემდეგ ამისა მოხსენებას აკეთებს ამხ. ი. ბერძენიშვილი, წითელი გვარდიის და იარაღის შესახებ. იარაღის დარიგების შესახებ, რომელიც მას ქონდა დავალებული, მოიხსენებელი აღნიშნავს, რომ ზოგიერთი ისეთი პირები გვირევია ჩვენ, რომლებიც ხან მიდმევიკებს უშერენ მხარს და ხან მენშევიკებს და ხვალ კი შესაძლებელია კონტრ-რევოლიუციონერებს ამოუდგენ მხარში; ასეთ პირებს ჩვენ მოლალატეს უწოდებთო". შემდეგ ამისა ლაპარაკობს ამხ. ილიკო ჩხიკვაძე. მისი აზრით იარაღი უნდა მიეცეს იმ პირებს, რომლებიც ძველი დროიდან მუშაობაში გაწვრთნილნი არიან და ფხიზელ დარაჯათ უდგანან თავისუფლებას.

შემდეგ ილაპარაკა ამხ. სამსონ კალანდაძემ. მისი აზრით კომისიამ უნდა შეადგინოს იმათი სია, ვინც უნდა შეეიარაღოთ. თ. მგრელაშვილმა სთქვა, რომ „ორგანიზაციამ ხელმძღვანელობდა მაქოში 1905 წელში იარაღის დარიგებას და ისეთი პირები შეეიარაღეთ, რომლებმაც ადგილობრივი ორგანიზაციის ნდობა დაიმსახურეს". მისი აზრით უნდა შეიარაღდეს სანდო პირები, რაც კრებამ გრეხმად მიიღო. შემდეგ ცენტ. კომიტეტის წევრმა ი. მგელაძეშვილმა მოუწოდა საერთოთ კრებას, რომ დაუყოვნებლივ შეკავშირდენ თავისუფლების დასაცავად. თავმჯდომარემ განაცხადა, რომ „ვინც წითელ გვარდიაში არის ჩაწერილი, ის უნდა გაუთანოდეს პირველი რიგის შტაბს და იარაღიც მიეცეს"-ო.

ი. მგელაძეშვილმა გააცნო კრებას კავკას. მუშ. და ჯარისკაცთა საბჭოს ცენტრის თავმჯდომარის მოხსენება, რომელიც გამოუტანიათ მუშ. და ჯ. კაცთა საბჭოების შეკრებულ კრებაზე. ამხ. რეზოლიუციამ ერთხმად იქნა მიღებული. შემდეგ აზრთა გაცვლა ქუჩაში გამოსულდებს, რომელიც მოხდა ბეტრიგრადში, მოსკოვში და სხვა ქალაქებში. კრებამ დროს შეუფერებლათ სცნო ქუჩებში გამოსულება. რადგან ჩვენი ქვეყანა ხისლის მორეგეში სცურავს, ისინი, არავის დაუთმობენ მიპყრობილი თავისუფლების დასამარებას.

ხ. — შვილი.

ჯარის-კაცთა წერილები

ძ. ალექსანდროპოლი. აქა დგას შვ..... სამოდარიგო პოლკი მე-15 როტა, რომელშიც ვიმყოფებით ხუთასამდე ჯარისკაცი ქართველები. უსტანოობას არ აინტერესებს არავითარი გონებრივი განვითარება. ამათთვის ეურნალ-გაზეთები რაღაცა უბრალო საგნის წარმოადგენს. მიუხედავათ იმისა, რომ მოგვმეორებენ გაზეთი „ერთობა" ხურნალი „პირველი ნაბიჯი" და ამასთანავე ყველანაირი ბრიოშურები სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის გამოცემული, არც თვითონ აინტერესებთ წაკითხვა და სხვასაც ხელს უშლიან. ამათ სულიერს საზრდოს შეადგენს ბანქოს თამაში და იმაში ატარებენ დროს. რომ ეტყვი მათ—გაანებეთ მაგ დაწყეველს ჩვეულებას თავი, აბზანაგებო, ეურნალ-გაზეთები წაიკითხოთ, გაიგოთ რა ხდება ჩვენს ირგვლივ, გიპასუხებენ: როცა სკოლაში დავდიოდით, მაშინაც ვეზეპირებოდა წიგნების კითხვა და ეხლა რაღა დროს ჩვენი სწავლა არისო. ამას გიძახიან ოცდა სამის, ოცდა ოთხის წლის ახალგაზრდები. ხშირად ხდება, რომ წაიგებენ უკანასკნელ გროშს და მერე იძულებული ხდებიან გაჩუქონ რაც აბადიათ და ისიც ხშირათ ხდება, რომ ერთმანეთს ცხვირ-პირს ამტვრევენ. ნუ თუ არ უნდა მოეფიქრონ ამ გამათახსირებელ და უმსგავსო საქციელს ბოლო. ამსახაგებო, ეხლა დაეარგვთ ამ საინტერესო დროს უბრალო ფუჭსავატობაში. დაეეწაფოთ ეურნალ-გაზეთების კითხვას და სწორეთ იმაში ვპოვებთ ჩვენ სულიერს საზრდოს. ამასთანავე არ შეიძლება არ აღვნიშნოთ აქაური სოციალისტ-რევოლიუციონერების „მუშაობა". აქ იმართება ორჯერ სამჯერ კვირაში როტის კრება და მოგვიწოდებენ პირდაპირ დაუფეძნებელ კრებაზე ხმა მიეცეთ მიწა და თავისუფლების პარტიას—მესამე ნუმერს, მაგრამ იშვიათი ვერ გავლენ ამ ლიუბეზეთ ფონს. ყველამ უნდა ვიცოდეთ, ამხანაგებო, ვისთან გვაქვს საქმე და ვინ იცავს ჩვენს ინტერესებს—ჩვენი ინტერესების დამცველია მხოლოდ და მხოლოდ რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია და სწორეთ ის მიგვიყვანს ჩვენ საბოლოო მიზან—სოციალიზმამდე. მაშ, ამხანაგებო, მივეცეთ ჩვენი ხმა № 1.

გაუმარჯოს **პირველ ნომერს** დამფუძნებელი კრების არჩევნებში. იშვიათ გამარჯვებულც გამოვა ის ბრძოლის ველიდან.

გაუმარჯოს რუსეთის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიას!

გაუმარჯოს სოციალიზმს!

ჯარისკაცი **ალექსანდრე ცხვედიანი.**

პროვინციის ცხოვრება

სოფელი ჩანჩეთი (გურია). სოფელი ჩანჩეთი მუნგბრივათ მშვენიერ სანახაობას წარმოადგენს. ეს სოფელი არის სამშობლო ჩვენი სახელგანთქმული ბელეტრისტის ეგნატე ნინოშვილის. აქვე მარხია ეკლესიის გალავანში მიღლობზე მშვენიერ ადგილს ჩვენი ეგნატე. როგორც გაზეთში არა ერთხელ იყო აღნიშნული, აქ იხსნება საშვილო სამეურნეო სასწავლებელი ეგნატეს სახელობაზე. ამის გამო ჩანჩეთელებმა დაიწყეს აქ გზის კეთება სადგურ ჯუმათიდან. განზრახული აქვთ გააკეთონ ისეთი გზა, სადაც ეტლი თავისუფლათ იელის, შრომა დიდი აქვთ მიდებული. ასე რომ, თითეულ კაცს ამ გზაზე თვეზე მეტი აქვს ნამუშევარი, მაგრამ რაგორც საზოგადო სენია, აქაც გამოერიენ ისეთი პირები, რომლებმაც თავისი კუთვნილი გზა ჯერ კიდევ არ გააკეთეს. ასე რომ, საეჭვო შეიქნა იძულება, მაგრამ ეს დამოკიდებულია სუფსის კომისარზე; ის კი ამ საქმეში სრულ გულგრილობას იჩენს, მიუხედავათ მრავალჯერ თხოვნისა ის ხმას არ ძრავს ამ ფრიად სიმპატიურ საქმეზე. მე წარმონა ახლანდელ კომისარებს არ შეშვენის ძველი ბოქაულების გზას გაყვენ. აქვე არსებობს ეგნატეს სახელობაზე წიგნთ საცავსამკითხველო და კოოპერატიული საგაჭრო. ერთი წლის უკან ამ კოოპერატივში იყო თანხა მხოლოდ 400 მანეთი, მაგრამ ეხლა სადგურ ჯუმათიდან გამოიწვევს ამაოა მოისრაფეშვილი და დუქანი ჩაბარეს მას, მან ერთი წლის განმავლობაში დუქანი დიდათ გაჯანდა, დასახლებით ფულით და ინვენტარით დუქანს მოსაგები უჩვენა 3—4 ათასი მან. ტ დადგა დიდი მადაზია ბეტარი დუქნის მაგიერ. დიდი შრომა მიუძღვის მას ამ ერთგვარ საკითხველის დაგვაზის საქმეში და ამ ერთგვარ საეკურნეო სასწავლებლის საქმეშიდაც. ეხლა რაგორც ბაგონი დუქანს თავს ანებებს, რაც ძალიერ საამაგიროთ უნდა ჩაითვალოს. იმედია ჩანჩეთელები ამას ანგარიშს გაუწევენ და კოოპერატიულ საგაჭროს არ მოაკლებენ ისეთ მუშაკს, როგორიც არის ამ საქმეს მოისრულებელი.

ჩანჩეთელი.

ბარცხანა. (ბათუმი). 27 ოქტომბერს შესდგა ბარცხანის მოსმენარებელ საზოგადოების „შეადგათი"-ს წევრთა საზოგადო კრება. მიღებულ და დამტკიცებულ იქნა ექვსი თვის ანგარიში. კრებამ მადლობას უცხადებს ნაყოფიერი შრომისათვის გამგეობის ორ წევრს: ნ. გეგეჭკორს და ვ. ოდიშარიას. დიდი ალმაცი გამოიწვია მოსაგებიდან საქველმოქმედო მიზნისათვის თანხის გადადებამ. იყვენ მოსმენარები, რომ ყველა მოსაგები „შეადგათისვე" დარჩენოდა და შეადგათი არავისთვინ მიეცა.

ბიდოს კრებამ მოსაგებიდან გადადება ხუთასი მანეთი, რომლიდანაც უნდა მიეცეს: ადგილობრივ სამკითხველოს, სასწავლებელს და გამგეობის ორ წევრს ჯილდოთ ნაყოფიერ შრომისთვის. ფულს გაანაწილებს გამგეობა. დასასრულ კრებამ აირჩია სარევიზიო კომისია და 7 კაცისაგან შემდგარი გამგეობა. კრება იმედს გამოსთქვამს, რომ ახალი გამგეობის წევრები პირნათლათ შეასრულებენ თავიანთ მოვალეობას და არ მიბაძავენ ძველი გამგეობის წევრ-„დენერტირებს", რომელთაც მთელი პასუხის მგებლობა ორ წევრს დაუტოვეს და საქმე თავიდან მოიშორეს. №.

ხოფ. ჯუჯუყეთი (გურია). ჯურუყვეთის საზოგადოებას შედგენს ოთხი სოფელი: ვანდაური, ჯურუყვეთი, ბიდლეკი და ყელა. ხსენებულ საზოგადოებაში 4 აპრილიდან ამა წლის მოხდა განხეოქილება, საზმართველო სახლის საზოგადოების ცენტრში მოთავსებაზე, შეუთანხმებლობის გამო სოფლებში გაიყვენ და დღემდე ორი სოფელი თავისთვის მოქმედებდა, გასულ 24 სექტემბერს მოხდა საზოგადო კრება, სადაც არჩეულ იქნა მოსარიგებელი კომისია. გათიშული სოფლების შესარიგებლათ, კომისიამ საზოგადოების დადგენილება მოიყვანა სისრულეში, შეწოლილა მოელი საზოგადოების ნაწილები და ირჩია შუა ადგილი სოფ. ჯურუყვეთი, ფუნენებთან, სადაც არსებობს საკითხველი, უნდა დაწყებულ სწავლებელი, კოოპერატივს და სხვა, რაც ერთმა კომერის წევრთაგანმა სუფსის რაიონის კომისარმა ვ. მგელაძეშვილმა გასულ 29 ოქტომბერს, საგანგებო ამისთვის მოწვეულ, მისეულ განკარგულებით საზოგადო კრებაზე გამოაცხადა კომერის დადგენილება, და გათიშული საზოგადოება შეარიგა, რის შემდეგ მოხდა შეთანხმებული არჩევნები სახალხო კომიტეტისა და ყველა საზოგადოების მოხელე პირებისა.

კრების შემდეგ სუფსის სეენის მოყვარეთა მეორ ვარდამ მეგრელიშვილის ხელმძღვანელობით გაიმართა წარმოდგენა ადგილობრივ ჯურუყვეთის ს. დ. ორგანიზაციის სასარგებლოთ, წარმოდგენილ იქნა დრამა 1 მოქ. „ხიკვდილი ჩრდილოეთში", „ოთხი წურბელა", ვოდევილი 1 მოქ. „ბრეწველი" ვოდევილი 1 მოქ. და დიეერტისმენტები. ხალხი ძალიერ ნასიამოვნები დარჩა და შემოხვეულიც კარგი დასტოვა. ს. **განკაცხუალი.**

საჩხერე. შორაპნის რკინის გზის სასურსათო კომიტეტმა 27 ოქტომბერს მოახდინა სასურსათო რაიონის ცრება, სადაც მოწვეულ იყვენ საჩხერეიდან შორაპნამდის და შორაპნიდან მოდითამდე ყველა სადგურის მოსამსახურეთა და მუშათა წარმომადგენელნი, რომ საერთოთ გამოემუშავებინათ ზომები, თუ რიგორ უნდა მომხდარიყო სურსათის და, კერძოთ კი, პურის ფქვილის გაწესრიგება მუშამოსამსახურეთა შორის, რომ თავიდან აგვეცილებინა, ან რამოდენიმეთ შეგვესუსტებინა უკვე კარზე მოსდგარი შეუბრალებელი შიმშილი.

კრების თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა მეოთხე ნაწილის ლიანდაგის მოსამსახურეთა უფროსი ინჟენერი ბ-ნი გიმბაროვი, რომელმაც მოკლეთ გააცნო კრებას მოწვევის მიზანი. საზოგადოოთ, უნდა აღვნიშნო, რომ ამ კრების მოწვევითა სულიერი ვითარება და მათი განწყობილება კრების შემადგენლობასთან, უფრო ზაგვადა ძველი რეჟიმის დროს, მამასაბლისისაგან მოწვეულ სოფლის ყრილობას, ვიდრე თავისუფალ მოქალაქეთა კრებას. მოხსენებას აკეთებს შორაპნის რაიონის რკინის გზის სასურსათო კომიტეტის თავმჯდომარე ბ-ნი ჩაჩიბაია, რომელმაც თავის ეროვნულ სიტყვაში დაახლოვებით აღნიშნა სასურსათო საქმის მწვავე მდგომარეობა საერთოთ და კერძოთ — ჩვენში. მოხსენებელმა აღნიშნა ისიც, თუ რა ფუნთს ხელს სურსათის ნაკლებობას. შემდეგ გადადის პრაქტიკულ ზომებზე, აცნობს კრებას მისს შინაარსს და აცხადებს, რომ ეს ზომები არის შემუშავებული კომიტეტისაგან და ეგრეთვითარ შემოსავლეთში ეერც ერთი თქვენგანი, ამ გადაწყვეტილებას ვერ დაუდგა, და არც ერთი თქვენგან წამოყენებული ზომათაგანი, ფქვილის მოხმარების შესახებ კომიტეტისაგან მიღებული არ იქნება. ამის გამოხმაურებაზე მოვალი კრების შემადგენლობა განცვიფრებული დარჩა, ვინაიდან ვერ გამოიტანა, თუ რისთვის მოიწვიეს იგინი. სასუ სათა. კომ. თავმჯდომარემ ბ. ჩაჩიბაიამ, იმისთვის, რომ საერთო თანხმობით გამოიწვიოს ზომა ფქვილის გაწესრიგების და ამის ბოროტათ მოსმენარებლის წინაღმდეგ, თუ იმისთვის, რომ გამოეცხადებინა კომიტეტის დადგენილება,—ისე, როგორც მასასხლისი ბოქაულის დადგენილება, რასთვისაც საჭირო საქმეს მოაცდინა 400—500 მუშა ხელი. დაამთავრა რა მოხსენება ბ. ჩაჩიბაიამ, თავის, არა დემოკრატიული გამოსვლით, მოიყვანა ნიმუშათ ბაგალითი გერმანიის დღევანდელ ცხოვრებიდან, რომ ხელ-შეუხლებელ ყოფა კომიტეტის გამომუშავებული პრაქტიკული ზომები და განაცხადა, რომ გერმანიაში დღიდან ომის გამოცხადებისა დანიშნულია სასურსათო დიქტატორი—მბრძანებელი, აქ კი ჩვენ კომიტეტი ვართო. ყველაფერი ეს სასაცილო იქნებოდა, რომ საზუნაო არ იყოს, ვინაიდან კომიტეტი თავის შემადგენლობით არის ადმინისტრულებული ორგანო, შეკავშირებული, მუშა-მოსამსახურეთა ნგბა-სურვილებისა, და არა დიქტატორ-მბრძანებელი მათი. ამასთან უნდა აღვნიშნოთ, რომ არავითარი წესრიგი კრებისა არ იყო დაცული. მოლაპარაკეს რა დროსაც სურდა, იმ დროს უფრიდა სიტყვას ბ. ჩაჩიბაია და არ აცლიდა სიტყვის გათავებას. სიტყვას ამბობდენ რიგ გარეშეც, რაიცა უნდა ჩათვალოს სისუსტეთ კრების თავმჯდომარეს ბ. გიმბაროვს.

ვლასი საყვარელიძე.

ᲥᲘᲠᲩᲮᲐᲚᲘᲡ საზოგადოება (ბიათურის რაიონი). ყველანან შეკოლების გარშემო აბაზურდენ და ძველიდან ახალზე გარდაქმნეს. წარმეგალის სკოლა კი ამ მხრივ შეიძლება გამონაკლისებს მიეკუთვნოს. იგი ძველ ჩარჩოებს არც დარბაზით გასცილებია და სწავლა-აღზრდის მხრით ხომ სულ უფსკრულისაკენ მიექანება. რა არის ამის მიზეზი? მხოლოდ და მხოლოდ მისი გამგე მასწავლებლის სრული ინდიფერენტიზმი: მას სწამს მარტოოდენ გაკვეთილებზე საგნების გადაცემა და ერთხელაც არ დაფიქრებულა შკოლის სხვა მხრივ მოწყობაზე; არ არის არც სამზრუნველო და არც მშობელთა წრესთან შეგრთებული საბჭო. ვაეს ამხადგი მასწავლებელი ვ. გამყრელიძე, რომელიც გამგე ბურულის ზეგავლენით საკუთარ ნებისყოფის სრულიად მოკლებულია, მისი მოქმედება ხავსებით დამოკიდებულია გამგე ბურულზე; ისიც ისე შეეგუა ბურულის ბრძანებლობას, რომ თავის მწარე გულის თქმას სხვას ვერ გაუბედავს. ნასტიან ბნელ ოთახში ბურულმა ახალგაზრდა ქალიშვილი ჩაიგდო და თვით კი შედარებით უკეთეს პირობებში მოწყობილ ნათელ დარბაზში მოიკალთა, მართალი უნდა ითქვის, როგორც ბედგოგი, თუმცა ძველი შეთოლეთ გაკეთებული, ბურული ჩინებული, მაგრამ ადგილადი მოსწავლისათვის ეს არ ეკმარა. საჭიროა დაჩქარებით შკოლის რეორგანიზაცია, მისი სწავლა-აღზრდის მხრით ახალ ნიადაგზე დაყენება; დარბაზის მხრით ხომ უფრო ხოლერობის დროს აშენებულ ბარაკს მიგმსგავსება, ამაზე ათეული წლობითაც ვაკამათობთ, თუ სიტყვით, თუ კალმით, მაგრამ ამათი, რჩება ხმად ბლდადებელისა უდაბნოსა შინა. წარმეგალის საზოგადოება არც ისე ჩამორჩენილია, ოღონ სწავლა-განათლების წადილს შორს არ ქონდეს ხალხში ფესვი გადგმული და ამისათვის მოვეუწოდებ, როგორც ამ საზოგადოების წევრი, თვით საზოგადოებისვე სახელით, გამგე ბურულს, ერთი წუთითაც ნუ შეჩერდები! გამოიხმაურეთ უკვე შექმნილი სათანადო წრეები, იზრუნეთ საჭოსა და სამზრუნველოს მოწყობისათვის და მისს და მისი ამხანაგის ვ. გამყრელიძის ნორმალური განწყობილების შექმნისათვის, თორემ მათს უთანხმოებას ეწირება ხალხი და ხალხის შვილები. დეე, მეტი საქმიანობა!

ხ. **ბარათაშვილი.**

წერილი რედაქციის მიმართ

ბატ. სოლომონ ჯიბის ძეს გამყრელიძეს სოფ. ზოდში (შორაპ. მაზრა).

ბ. სოლომონ! ხუთი წელია მას შემდეგ, რაც უეცრად გარდაიცვალა ბიათურის მადნებში თქვენი ძმა (ჩემი სიძე) ისიდორე ჯიბის ძე გამყრელიძე, რომლის კუბოზედაც თავ-პირს იმტვრევდით, და უხვად ხარჯავდით მეკერ-მეტყველ სიტყვებს. აღიარებდით ნიჭიერ და ერთგულ ძმათ და ამხანაგათ, რომლის შემდეგაც, თითქოს, ქონებაც შეგძულდებოდათ და სიცოცხლეც ალარ გინდოდათ, მასთან ფიცს სდებდით მის ცხედარის წინაშე, რომ მის ობლებს თქვენ შვილებში არ გაარჩევდით და მაგიერობას და პატრონობას პირდებოდით. ეს მართლაც თქვენი მოვალეობა უნდა ყოფილიყო. ვინაიდან თქვენ ისიდორესთან აწარმოებდით საკუთარ და საზიარო შაგი ქვეთ ვაჭრობას და ობლებს საკმაო ქონება დარჩათ, მაგრამ თქვენ ანგარიში არ ალირსეთ მათ და სხვადასხვა გზით და სხვადასხვა დროს აცლიდით და აცლით ხელიდან ქონებას საწყალ ქვრივს და ობლებს. ეკანასკნელად თურმე, ცემა-ტყეცით გარეთაც გამოყარეთ ფეხ შიშველა ქვრივობლები და თავისასაც არ აძლევთ. აუნაირათ არ უწევთ ანგარიშს არც საზოგადოებას, არც მედიატორებს, არც კომიტეტს და არც კომისარებს და ასე სთელავთ ფეხქვეშ საძარცვლიანობას და ანდერძს დადებულ ადამიანის მაგივ თქვენი ჯიბისას, მასთან თურმე, ხარგებლობთ ჩემი საზოგადო საქმეების გამო შორს ყოფნით და მაცადინობთ სხვების ჩირქის მოცლებით დაფაროთ თქვენი დანაშაული საზოგადოების წინაშე, იმ საზოგადოების თვალების ახვევა ხელს არ მოგცემთ თქვენ, რომელმაც იცის 1905 წლის ისიდორეს მისწრაფებანი და რომელთაც ხასიათებდა ამხ. ს. გურულის წერილი, წაკითხული ამხ. ს. ბარათაშვილის მიერ ისიდორეს დასაფლავების დღეს. ვიმეორებ რა მადაურ ამხანაგებს, თქვენ მოქცევას ამ დიდ რევოლიუციის და თავისუფლების ხანაში, ბ. სოლომონ, პასუხი უნდა იგოთ ყველა თქვენი მოქმედებისათვის თქვენგან დასუდ ობლების წინაშე.

ალბერ ცქიტიშვილი.

ᲬᲜᲝᲑᲔᲑᲘ

ᲨᲐᲠᲒᲘᲡᲮᲐᲪᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

ჯარისკაცი ნიკე ბაგდეს ძე კვანტალიანი მსახურებდა 196 პეტნეს დრეგონიანში მე-4 როტაში მე 3 ვეზოდში, 22 აგვისტოს 1916 წელს თათრებთან შეტაკების დროს უგზოუკვლოდ დაიკარგა, რომელიც შემდეგ 27 აგვისტოს მოკლული ნახეთ და იქვე მიწაში მიეგბარეთ. იუნკერი რაფიეფ ქუთათელიძე.

— ჯარისკაცი ვასო ბაგდეს ძე გაგარდაშვილი მსახურებდა მე-12 კავკასიის მუშათა ბატალიონში, 6 თვე შესრულდა არავითარი ცნობა არ მოსულიათ მის მშობლებს, ამის გამო სთხოვენ თუ ვინმემ რამე იცის მის შესახებ, აცნობონ სოფ. ოქიოში (თელავის მაზრა) პაგდეს გაგარდაშვილს.

— ჯარისკაცი მიხეილ სოლომონის ძე გონგაძე, მცხოვრები სოფ. ცხრამუხაში. მსახურებდა კავკასიის მომკმედ ჯარში მე-19 კავკასიის მსროლელ პოლკის „ნესტროველი" როტაში, დიდი ხანია მას შემდეგ, რაც იგი ფეხზე-უკვლოთ დაიკარგა. ვსთხოვთ ვინც მის შესახებ რამე იცის წაგვატყობინოს შემდეგი მისამართით: ст. Михайлово. Депо, Мойсею Квалиеву.

თფილისის საძოვლის საფუძველი

რომ ხელისმოძღვართა საუურადღებოთ, რომელთაც „ერთობის" გასული თვის ხელისმოსაწ. ფული არ გადაუხდიათ ვაცხადებ, რომ ფული დაუყოვნებლივ შეოტანონ. წინადადგ შემთხვევაში მათ სახელ და გვარს გაზეთში გამოვაქვეყნებ.

მატიანისაგანით ხ. ლ. ჩიგოგიძე.

ᲥᲘᲠᲩᲮᲐᲚᲘᲡ ᲛᲔᲥᲘᲜᲐᲗᲐ

ᲛᲐᲛᲐᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘ-ᲮᲝᲠᲓᲜᲔᲙᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

განაახლა ავეთმყოფების მიღება დილის 10—1 საათამდე და სადამოს 5—6 საათამდე გარდა კვირისა, ოდენ ქ. № 22.

1-ლ გიორგობისთვეს

ᲓᲐᲕᲙᲐᲠᲒᲔ

202 მან. და უკანდო ბილეთი, მოცემული თფილისის [illegible] [illegible]-ისაგან. მპოვნელს ვსთხოვ ადგილობრივ მხარეზედ ბილეთი დაუბრუნოს [illegible] ქ. [illegible] ქ. № [illegible] ან [illegible] ან [illegible] ან